MIP – OR Brunssum 2018-2021
Kwaliteit in de openbare ruimte

DUC-T Engineering & Advies

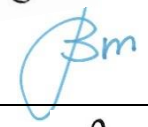
Werken met ruimte, ruimte die werkt

gemeente Brunssum

MIP – OR Gemeente Brunssum 2018-2021

Project : MIP-OR 2018-2021
Projectnummer : 16-768
Onderdeel : Rapportage
Bijlagen : 1

Datum : 15 maart 2017
Versie : Concept versie 11
Rapportnummer : 16-768RP011
Opdrachtgever : Gemeente Brunssum
Contactpersoon : dhr. J. Maessen

Autorisatie				
	Naam	**Bedrijfsnaam**	**Paraaf**	**Datum**
Opgesteld door	ir. J.P.M.J. Janssens	Ducot Engineering & Advies B.V.		15-03-2017
Gecontroleerd door	ing. J.B. Mattheij	Ducot Engineering & Advies B.V		15-03-2017
Vrijgegeven door	ir. J.P.M.J. Janssens	Ducot Engineering & Advies B.V		15-03-2017

Ducot Engineering & Advies B.V.
Boven de Wolfskuil 3.D30
6049 LX Roermond
Tel: 0475-711 390
www.ducot.nl info@ducot.nl

Inhoud

1 Inleiding 1

1.1 Aanleiding 1

1.2 Doel 2

1.3 Leeswijzer 2

1.4 Veel gebruikte begrippen 3

2 Visie MIP Openbare Ruimte 2018-2021 4

2.1 Visie 4

2.2 Proces 5

2.3 Uitgangspunten 7

3 Verkeersveiligheid 8

3.1 Evaluatie 8

3.2 In cijfers 8

3.3 Beleid 9

3.4 Maatregelen 10

4 Openbare verlichting en verkeerslichten 11

4.1 Evaluatie 11

4.2 Areaal 11

4.3 Beleid 12

4.4 Maatregelen 12

5 Wegbeheer 14
5.1 Evaluatie 14
5.2 Areaal 14
5.3 Beleid 15
5.4 Maatregelen 16
6 Rioolbeheer 17
6.1 Evaluatie 17
6.2 Areaal 17
6.3 Beleid 18
6.4 Maatregelen 19
7 Groenbeheer 20
7.1 Evaluatie 20
7.2 Areaal 20
7.3 Beleid 21
7.4 Maatregelen 21
8 Overige voorzieningen 22
8.1 Speeltoestellen 22
8.2 Kunstobjecten 22
8.3 Civieltechnische kunstwerken 22
8.4 Beleids- en beheerplannen 23

9 Financieel 24
9.1 Uitgangspunten 24
9.2 Raadsbesluiten 24
9.3 Uitvoeringsprogramma 2018-2021 25
9.4 Opties 26
9.5 Verantwoording 27

Bijlage 1 Formulieren beheer- en veiligheidsschouw 1

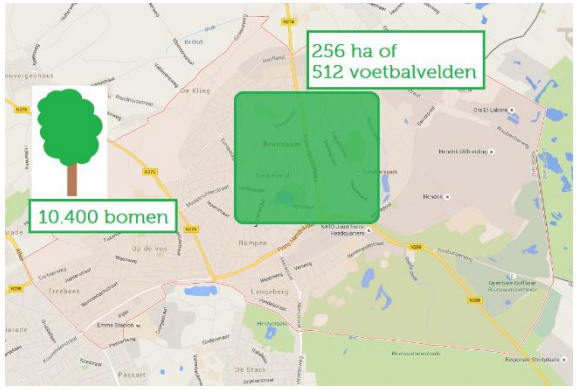
1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Brunssum draagt zorg voor het beheer van de openbare ruimte. Die openbare ruimte bestaat onder andere uit wegen, groen, riolering en openbare verlichting.

Voor de leefbaarheid van de gemeente Brunssum is het van belang dat de openbare ruimte op verantwoorde wijze wordt beheerd. Het gaat dan over veiligheid en een aangename leefomgeving.

Ter indicatie bestaat de openbare ruimte uit 141 kilometer wegen, 166 km riolering, ruim 10.000 bomen, 256 hectare groen en bijna 6.000 lichtmasten.

Figuur 1.2: Totale hoeveelheid te beheren groen door de gemeente Brunssum

Figuur 1.1:Totale lengte wegen in de gemeente Brunssum

Figuur 1.3: Totale lengte riolering in de gemeente Brunssum

1.2 Doel

Het Meerjarig InvesteringsProgramma Openbare Ruimte (MIP-OR) geeft inzicht in de integrale benadering van de instandhouding ervan. In het MIP-OR komen de beleidsvelden verkeersveiligheid, openbare verlichting, wegbeheer, rioolbeheer en groenbeheer samen.

De gemeenteraad heeft het beleid voor de vijf beleidsvelden bepaald. In het voorgaande MIP-OR 2011-2014 heeft de gemeenteraad een keuze gemaakt voor het gewenste niveau van de beeldkwaliteit. Toen is besloten om te beheren op niveau B. De enige uitzondering daarop is het bosplantsoen. Dat werd beheerd op niveau D. Nu kan de gemeenteraad een nieuwe keuze maken voor het gewenste niveau en eventuele differentiatie daarin.

Het MIP-OR 2018-2021 brengt de gestelde doelen en benodigde budgetten samen. Daarmee vormt het de basis om de openbare ruimte van de gemeente Brunssum in de periode 2018-2021 op het gewenste niveau te beheren.

<u>Kwaliteit</u>

Het MIP-OR 2018-2021 heeft als belangrijkste uitgangspunt dat het beheer is gericht op het vasthouden van een kwaliteitsniveau. Dat niveau bepaalt uw gemeenteraad. Projecten en prioritering daarin vindt u in dit MIP-OR niet terug. De projecten zijn namelijk een gevolg van de ontwikkeling van de beeldkwaliteit. Zodra de beheer constateert dat onderhoud of vervanging nodig is, onderneemt hij actie. Zo houden we vast aan de looptijd van dit MIP-OR 2018-2021 en wordt uitloop voorkomen.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 leest u over de visie, het proces en de uitgangspunten die aan dit MIP-OR ten grondslag liggen. De hoofdstukken 3 tot en met 8 behandelen de verschillende beleidsterreinen. Financiële aspecten komen in hoofdstuk 9 aan bod.

Dit rapport verwijst regelmatig naar het MIP-OR 2011-2014. De looptijd van dit MIP-OR is verlengd tot en met 2017. Als gevolg van bezuinigingen en gewijzigde prioriteitstelling is hierin een vertraging ontstaan van drie jaar. Eind 2017 is die realisatie wel een feit. Dit heeft overigens geen consequenties voor de doorlopende onderhoudsprogramma's zoals het vegen van de straten, het reinigen van de kolken en het maaien en snoeien van de groenvoorzieningen en daarmee de kwaliteit van de openbare ruimte.

De evaluatie van het MIP-OR 2011-2014 is per beleidsveld in de betreffende hoofdstukken opgenomen.

1.4 Veel gebruikte begrippen

Voor een goed begrip van het MIP-OR vindt u hier een aantal omschrijvingen van veel gebruikte begrippen.

Onderhoud: Betreft de jaarlijkse werkzaamheden om voorzieningen in stand te houden. Denk aan het vegen van wegen, maaien en snoeien van groen, reinigen van riolering en kolken en reparaties aan wegen.

Vervanging: Bij vervanging wordt een voorziening geheel vernieuwd. Dat kan zijn een nieuw riool, een reconstructie van een weg of nieuwe verlichting.

Termen groenbeheer: Bij het groenbeheer zijn andere termen gangbaar:

- Inboet is vroegtijdige slijtage aan beplanting door een extra belastend gebruik. Binnen het MIP-OR noemen we dat onderhoud.

- Omvorming is groen dat op een locatie niet kan voldoen aan het gewenste streefbeeld ervan. Het wordt daarom vervangen door een ander soort groen dat op die plek wel kan voldoen aan het gewenste streefbeeld. Men spreekt ook van omvorming bij verandering van groen door andere factoren, zoals bijvoorbeeld veiligheid. Binnen het MIP-OR behoort omvorming tot vervanging.

Afdeling openbare ruimte: Per 1 januari 2017 is er sprake van de afdeling openbare ruimte. Dit is een samenvoeging van de afdelingen beheer en civiele techniek.

2 Visie MIP Openbare Ruimte 2018-2021

2.1 Visie

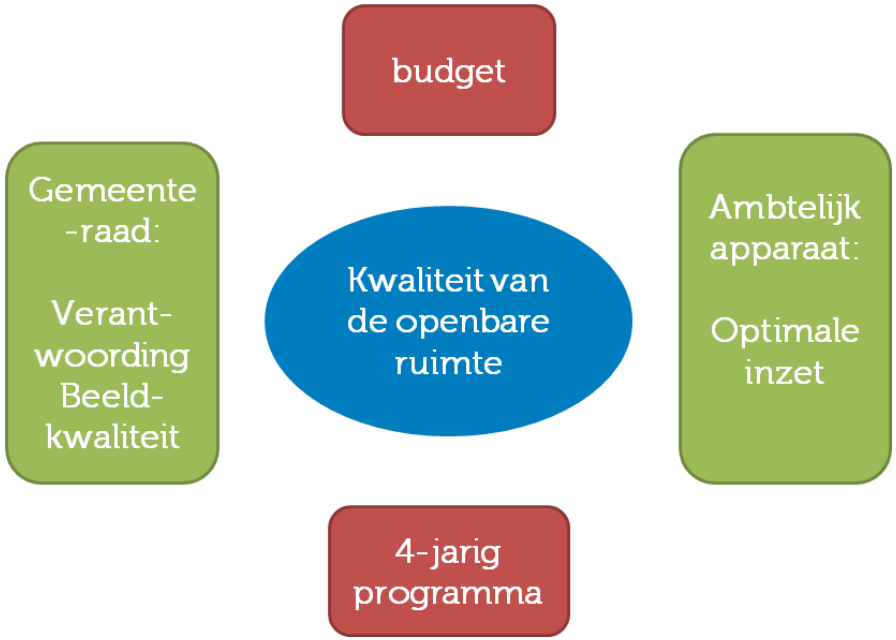
Bij het beheer van de openbare ruimte staat de kwaliteit centraal. Het niveau van die zogenaamde beeldkwaliteit wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Publicatie 323 van de CROW toont die referentiebeelden waarbij niveau A het hoogste is en E het laagste niveau.

Ter indicatie staan in onderstaande afbeelding de verschillende niveaus van kwaliteitsbeeld als voorbeeld weergegeven. Het zijn referentiebeelden waaraan de situatie in Brunssum wordt getoetst, met links het hoogste niveau (A) en rechts het laagste niveau (E).

Het hoogste niveau van beeldkwaliteit vergt de meeste inspanning en een groter budget dan de lagere niveaus. Naarmate het niveau lager wordt, ontstaan er in toenemende mate risico's voor bijvoorbeeld de verkeersveiligheid. U ziet dat terug bij de wegmarkering en verzakkingen in het straatwerk op de rechter foto's in onderstaande figuur.

Figuur 2.1: Referentiebeelden beeldkwaliteit

De gemeenteraad kiest in het MIP-OR 2018-2021 de gewenste beeldkwaliteit en stelt het daarvoor benodigde budget ter beschikking. Vervolgens zorgt het ambtelijk apparaat voor optimale inzet van het budget om de beeldkwaliteit op het afgesproken niveau in stand te houden. In de gemeente Brunssum blijkt de wijkgerichte aanpak daarvoor een efficiënte werkwijze te zijn. Budgetten van de verschillende vakgebieden worden samengebracht om vervolgens werk-met-werk te maken. Hiermee bedoelen we dat door de integrale aanpak werkzaamheden voor wegbeheer, rioolbeheer en groenbeheer samen kunnen vallen. Een typisch voorbeeld is het herstel van de weg boven een riool dat is vervangen.

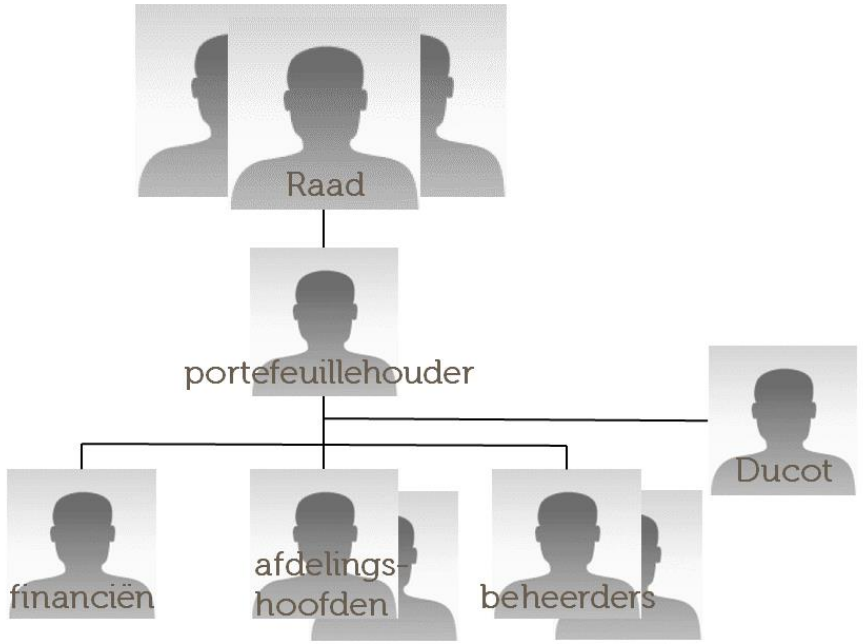
Aan de gemeenteraad wordt periodiek verantwoording afgelegd over de uitgevoerde maatregelen. Dat gebeurt in de programmarekening.

Daarnaast wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om in situ te bepalen of aan de gekozen beeldkwaliteit wordt voldaan. Daarvoor nodigt de afdeling openbare ruimte een delegatie van de gemeenteraad (commissie ruimte & techniek) tweemaal per jaar uit. Op een locatie in Brunssum die vooraf objectief door de deelnemers is bepaald, voert u dan samen met de beheerder een beheer- en veiligheidsschouw uit. Het actuele straatbeeld wordt op locatie vergeleken met de kwaliteitsbeelden uit de CROW-publicatie. Denk hierbij aan de wegverharding, het trottoir, de bomen, het plantsoen, de verlichting en de afwatering. Zo beoordeelt u samen voor alle aanwezige elementen het kwaliteitsniveau en daarmee toetst u of het gewenste niveau, zoals in de raadsvergadering is vastgesteld, is behaald en behouden.

Daarnaast zien gebruikers en uw Raadsleden dagelijks de situatie in de gemeente Brunssum die u kunt spiegelen aan de referentiebeelden uit Publicatie 323 van de CROW. Deze publicatie ligt bij de beheerder ter inzage.

2.2 Proces

Het MIP-OR 2018-2021 is een product van de gemeente Brunssum. Om tot dat product te komen is externe ondersteuning gezocht bij Ducot Advies en Engineering. Het proces is steeds gericht op maximale inbreng van en terugkoppeling met Brunssum.

Ducot heeft zich ingeleefd in de lokale situatie. Iedere woensdag was Ducot werkzaam bij de gemeente Brunssum, de zogenaamde Brunssumdag. Tijdens die dagen is overleg gevoerd met beheerders, afdelingshoofden, medewerkers financiën en de portefeuillehouder. De gemeenteraad is tijdens een informatieavond geïnformeerd over de visie, het proces en de keuzemogelijkheden ten aanzien van kwaliteit en budgetten. Het beheer van de openbare ruimte werd toen vergeleken met uw eigen tuin. Tijdens alle gesprekken is veel uitwisseling geweest van ervaringen, zienswijzen, wensen, leerpunten, risico's en kansen. Allemaal zeer waardevolle informatie om tot een passend MIP-OR 2018-2021 te komen voor de gemeente Brunssum.

De tuin van Brunssum

(gepresenteerd tijdens de raadsinformatieavond 5 juli 2016)

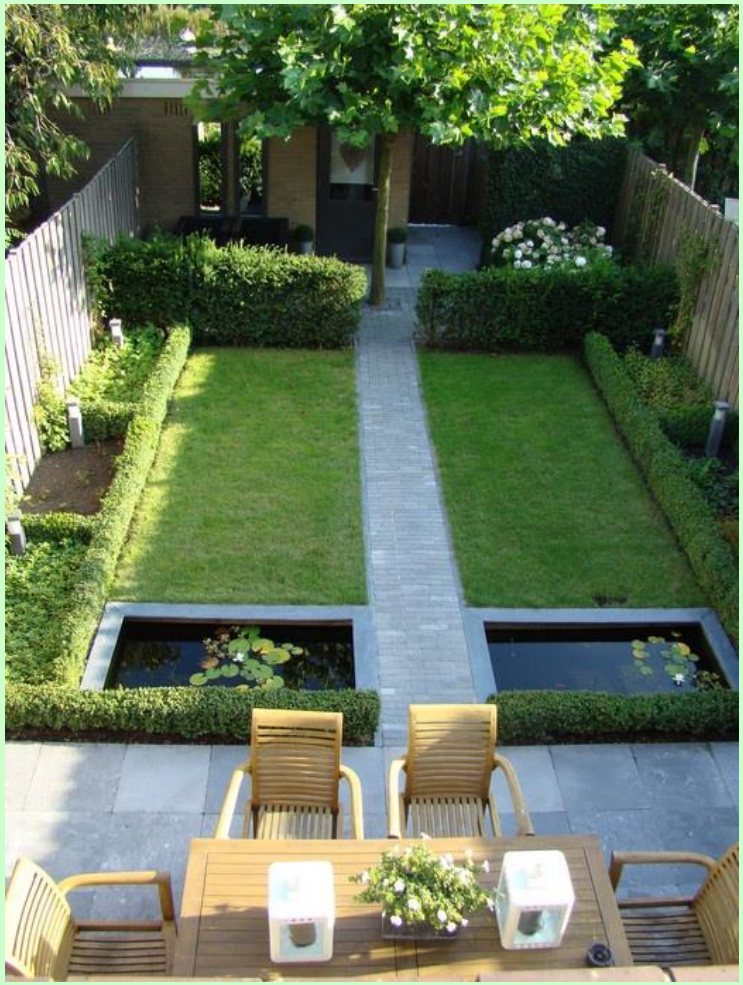
Een tuin bestaat uit struiken, een gazon en een boom. In de tuin ligt een tuinpad, een terras en voor het regenwater een drain, vijver of regenton. Voor de sfeer is er tuinverlichting en soms ook nog een kunstwerk.

Zo'n tuin is eigenlijk prima te vergelijken met de openbare ruimte, maar dan in het klein. En het onderhoud van uw tuin is ongeveer hetzelfde als het beheer van de openbare ruimte van de gemeente Brunssum.

De gemeenteraad is de eigenaar van de tuin en wenst dat de tuin op een bepaald niveau wordt onderhouden. Op basis van voorbeelden kiest u de beeldkwaliteit die past bij uw wensen en budget.

Het ambtelijk apparaat is uw tuinman die zorgt dat u iedere dag van uw tuin kan genieten. Zij bewaken de kwaliteit en plannen hun werkzaamheden om die kwaliteit te behouden. Het beschikbare budget is daarbij leidend.

Een paar keer per jaar loopt u samen met uw tuinman door de tuin. U praat met de tuinman over de werkzaamheden die allemaal zijn verricht en of het beeld nog steeds aansluit bij uw wens.

2.3 Uitgangspunten

Areaal

Het areaal dat de basis vormt voor het beheer, wordt telkens bij het opstellen van het nieuwe MIP-OR geactualiseerd. Naast de actualisatie van het areaal, zoals omschreven in het MIP-OR 2011-2014, zijn in dit MIP-OR een aantal toevoegingen gedaan: reiniging, straatmeubilair, verkeersborden, bospercelen, begraafplaatsen, speeltoestellen, kunstobjecten en civieltechnische kunstwerken. Deze maakten eerder geen onderdeel uit van het MIP-OR.

Het MIP-OR 2018-2021 omvat hierdoor beter het begrip ‘openbare ruimte’ en de voorzieningen en elementen die de gemeente Brunssum daarin beheert.

Kwaliteitsniveau B

Het uitgangspunt voor het beheer is kwaliteitsniveau B. Op basis hiervan is in eerste instantie het benodigde budget berekend. Vervolgens zijn er opties gepresenteerd, zodat u kunt kiezen of en op welke punten u daarvan af wilt wijken.

Bezuinigingen in de periode 2011-2016 hebben ertoe geleid dat het kwaliteitsniveau B onder druk is komen te staan. Op dit moment bevindt de beeldkwaliteit van de openbare ruimte in Brunssum zich aan de onderkant van niveau B.

3 Verkeersveiligheid

3.1 Evaluatie

Het MIP-OR 2011-2014 heeft met de hoogste prioriteit ingezet op veiligheid van school-thuisroutes en het toetsen van de bestaande fiets- en voetgangers-voorzieningen aan technische eisen. Overleggen en educatie zijn acties die in de afgelopen periode zijn uitgevoerd. Ook tijdens de verlengde looptijd van het MIP-OR 2011-2014 werd deze lijn nog steeds doorgezet.

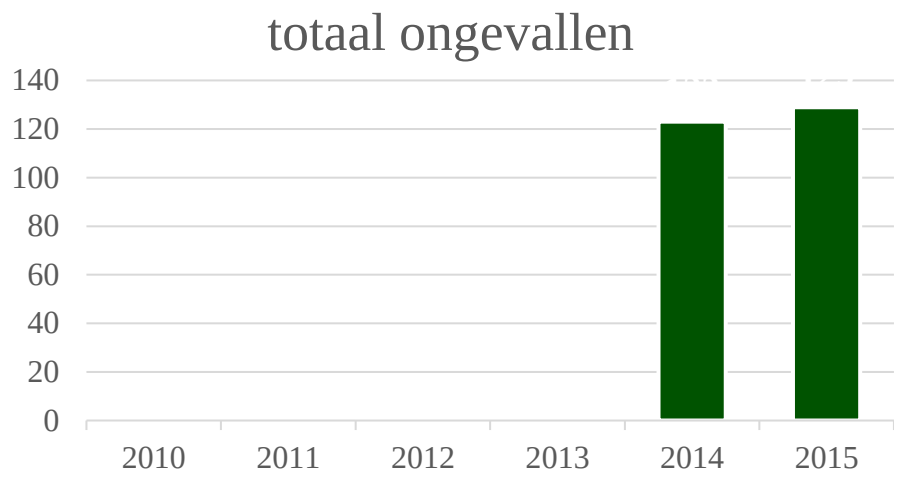
Fysieke maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid zijn uitgevoerd door de aanleg van rotondes, wegmarkeringen, optimalisatie van 30 km/uur-zones en aanleg van 60 km/uur-zones.

Daarmee zijn de aangegeven maatregelen uit het MIP-OR 2011-2014 voor de verkeersveiligheid allen uitgevoerd.

3.2 In cijfers

De registratie van ongevallen was voor 2014 niet nauwkeurig. Vanaf 2014 is een verbeterde systematiek toegepast. Daarom zijn in afbeelding 3.1 hiernaast de cijfers van 2014 en 2015 weergegeven.

De cijfers van de dodelijke ongevallen zijn over de gehele periode 2010-2015 accuraat en ten opzichte van het landelijk gemiddelde laag. Het cijfer voor dodelijke ongevallen ligt landelijk op ongeveer 1:30.000 (bron: CBS). Brunssum blijft in de periode 2010-2015 iets onder dat gemiddelde met 5 dodelijke ongevallen in 6 jaar (1:36.000) In afbeelding 3.2 zijn de cijfers weergegeven.

Afbeelding 3.1: Totaal aantal ongevallen 2010-2015

Afbeelding 3.2: Dodelijke ongevallen 2010-2015

3.3 Beleid

Wettelijke regelgeving

Verkeersveiligheidsnormen zijn niet vastgelegd in een wet. Voor verkeersveiligheid bestaan richtlijnen van CROW die leidend zijn voor het veilig inrichten van infrastructuur, maar deze hebben geen wettelijke verankering. In het bijzonder gaat het dan om de handleiding Basiskenmerken wegontwerp (CROW, 2012), die de kapstok is voor alle richtlijnen en basiskenmerken voor het veilig inrichten van infrastructuur. Gemeenten mogen (gemotiveerd) afwijken van deze richtlijnen.

De wegenverkeerswet stelt dat gemeenten verantwoordelijk wegbeheerder zijn en daarmee zorg moeten dragen voor een goede doorstroming van het verkeer, de leefbaarheid langs de lokale wegen en de verkeersveiligheid.

Vastgesteld gemeentelijk beleid

Het Verkeersveiligheidsplan Brunssum 2010-2020 beschrijft het beleid van de gemeente Brunssum op dit terrein. Het beleid is gericht op een verdergaande verbetering van de verkeersveiligheid. Een van de belangrijkste items daarin is de doelstelling ten aanzien van het aantal dodelijke verkeersslachtoffers: de nuloptie.

In het verkeersveiligheidsplan komen vele aspecten aan bod en is met name aandacht voor:

- Beter faciliteren van weggebruikers om hun verkeerstaak goed en verantwoord uit te voeren. Daarbij wordt ingezet op verkeerseducatie, handhaving en voorlichting.
- Het realiseren van een duurzaam veilig verkeerssysteem, het terugdringen van zowel het aantal als de ernst van verkeersongevallen en het terugdringen van gevoelens van onveiligheid die het verkeer bij bepaalde groepen weggebruikers veroorzaakt.

Wanneer een bestaande kruising met een verkeersregelinstallatie (VRI) dient te worden gereconstrueerd, prefereert de gemeente Brunssum de aanleg van een rotonde. Bij iedere reconstructie wordt de afweging gemaakt of dat verkeerstechnisch mogelijk is.

Strategische visie 2025 en coalitieakkoord 2014-2018

Het creëren en verbeteren van een veilig en onderscheidend ondernemers- en vestigingsklimaat, vooral voor kleinschalige bedrijvigheid. Denk hierbij aan voldoende (gratis) parkeergelegenheid, een goede bereikbaarheid en een goede verkeersdoorstroming in de directe nabijheid van de voorzieningen in het centrum.

Het gebruik van de hoofdwegenstructuur van Brunssum zal ingrijpend veranderen met de aanleg van de Buitenring Parkstad Limburg in de komende raadsperiode. Wij beschouwen deze nieuwe weg vooral als de Leisure-ring, een route die naast nieuwe structuur in de wegverbindingen, ook alle grote toeristische attracties van de regio verbindt. Deze weg maakt het mogelijk veel zwaar en doorgaand verkeer uit het (dichtbevolkte) stedelijk gebied te halen en om Brunssum heen te leiden. Daardoor zal de leefkwaliteit in grote delen van Brunssum verbeteren als het gaat om fijnstof, geluidsoverlast, verkeersdrukte en verkeersveiligheid.

Het bestemmingsverkeer heeft in Brunssum een prima wegennet. Voor fietsers en voetgangers zullen bij de herinrichting van wegen zoveel mogelijk veilige en vrijliggende routes aangelegd worden voor zover die er nog niet zijn.

3.4 Maatregelen

Op het gebied van educatie heeft de gemeente Brunssum een convenant afgesloten met nagenoeg alle scholen in Brunssum. Het convenant geeft onder andere invulling aan Vebo (Verkeerseducatie basis onderwijs) en Vevo (Verkeerseducatie voortgezet onderwijs). Naar aanleiding van deze convenanten zijn er jaarlijks 2 verplichte bijeenkomsten met de scholen gepland. Aan de convenanten is subsidiegeld verbonden vanuit de Provincie, de Gemeente en de school.

Verder besteedt de gemeente Brunssum middelen aan scholen, zoals documentatiemateriaal voor verkeerslessen van VVN (Veilig Verkeer Nederland). Fietsexamens zijn uitbesteed aan het VVN op kosten van de Gemeente.

De gemeente Brunssum heeft voor alle burgers een tweewekelijks verkeerspreekuur in het bijzijn van de politie. Geregeld door het jaar heen organiseren de 5 wijkteams wijkschouwen. En op verzoek zijn er overleggen met de Wijkteams en de scholen.

Mobiliteit in brede zin is een onderwerp waarin de acht Parkstadgemeenten nauw samenwerken met de Parkstadorganisatie. Dit gebeurt zowel op ambtelijk als bestuurlijk vlak. In het Regionaal Verkeer- en Vervoersplan hebben de Parkstadgemeenten gemeenschappelijk beleid vastgesteld op het gebied van de hoofdwegenstructuur, fietsbeleid, verkeersveiligheidsbeleid en openbaar vervoer.

De inzet van Provinciale subsidies voor infrastructuur (doorstroming, verkeersveiligheid, fiets) en verkeerseducatie wordt via de Parkstadorganisatie voor de acht gemeenten centraal geregeld.

Advies

Verkeersveiligheid gaat over het leven van mensen. De gemeente Brunssum mag zich zeer gelukkig prijzen met het lage aantal dodelijke ongevallen. Het gevoerde beleid en daarbij behorende maatregelen blijkt succesvol en is een groot goed. Voortzetting daarvan is zeer aan te bevelen.

4 Openbare verlichting en verkeerslichten

4.1 Evaluatie

Gedurende het MIP-OR 2011-2014 was het vervangen van lichtmasten en armaturen een belangrijk punt. Bij aanvang van het MIP in 2011 was een achterstand in de vervanging met een omvang van € 171.200. Gedurende de looptijd van het MIP-OR 2011-2014 was begroot dat die omvang zou groeien tot € 280.000 in 2014. In 2016 (bij het opstellen van het MIP-OR 2018-2021) stellen wij vast dat de achterstand € 450.000,- bedraagt.

Het beschikbare budget bedroeg in de periode 2010-2013 jaarlijks €40.000 en vanaf 2014 jaarlijks €90.000, terwijl gemiddeld € 165.000 per jaar nodig was.

De aanleg van openbare verlichting ging in het verleden met pieken. Halverwege de jaren negentig zijn met subsidie veel armaturen vervangen. Dat leidt na 20 jaar (nu) tot een nieuwe piek. Het beheer is er op gericht om die piek steeds verder af te vlakken.

4.2 Areaal

In de gemeente Brunssum staan circa 6.000 masten en 6.200 armaturen (gegevens juni 2016). Op 7 locaties staan verkeersregelinstallaties (VRI) van de gemeente Brunssum en er zijn 6 voetgangersoversteekplaatsen (VOP). Tot het areaal behoren ook de ANWB-borden.

Afbeelding 4.1: VRI op de Prins Hendriklaan

Afbeelding 4.2: VOP op de Maastrichterstraat

4.3 Beleid

Wettelijke regelgeving

De Europese Verordening Energie-efficiënte verlichting is op 13 april 2009 in werking getreden en bevat eisen voor industriële, kantoor- en openbare straatverlichting. Verordeningen hebben rechtstreekse werking en hoeven niet te worden geïmplementeerd.

In Nederland is de Richtlijn Openbare Verlichting opgesteld als handreiking om aan de verordening te voldoen. De opgestelde richtlijn is niet bindend voor decentrale overheden, en daarnaast bestaat er in Nederland geen wet- en regelgeving over openbare verlichting. Echter, in praktijk hanteren de meeste overheden deze richtlijn wel. Tijdens het opstellen van dit MIP-OR in 2016 wordt gewerkt aan vaststelling van een nieuwe Nederlandse Praktijkrichtlijn (NPR13201) die de ROVL-2011 en de NPR13201-1 uit 2002 gaat vervangen.

Vastgesteld gemeentelijk beleid

Het Beleidsplan Openbare Verlichting dateert van 2001 met een actualisatie in 2008. Ten grondslag aan het beleidsplan ligt de normering van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSvV). Voorts zijn van toepassing de Contractuele Voorwaarden Openbare Verlichting (VOV 1993), de Richtlijnen en uitgangspunten 1993 van Energy Systems van en de Criteria Politiekeurmerk Veilig Wonen.

Strategische visie 2025 en coalitieakkoord 2014-2018

In deze documenten wordt niet specifiek ingegaan op de openbare verlichting en verkeerslichten.

4.4 Maatregelen

Op het gebied van openbare verlichting vindt momenteel veel ontwikkeling plaats. Sinds 2014 is het break-even-point bereikt voor de toepassing van LED-armaturen. De gemeente Brunssum vervangt de huidige traditionele verlichting door LED-armaturen. Verdere ontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd om mogelijke kansen snel te kunnen benutten.

Eén van die kansen is het versneld toepassen van LED door middel van retrofit oplossingen. Hierbij wordt een LED-module aangebracht in oude armaturen.

Daarnaast bestaat de mogelijkheid om middelen in te zetten uit Palet (Parkstad Limburg Energie Transitie). Er kunnen dan 2000 LED-modules worden ingebouwd in bestaande armaturen. De besparingen die daaruit voortvloeien, dragen ertoe bij dat het budget voor de openbare verlichting tot 2021 bijna toereikend is.

Zonder deze middelen is met het huidig vervangingsbudget de achterstand in 2021 € 200.000. Door inzet van de middelen uit Palet, zoals in de vorige alinea omschreven, is de achterstand in 2021 vrijwel nihil.

De VRI op de Maastrichterstraat-Bexdellestraat kan verdwijnen nadat de Buitenring in zijn geheel is geopend waardoor de verkeersdrukte op deze locatie afneemt.

Met de aanleg van de Buitenring Parkstad Limburg, wordt nagenoeg alle ANWB-bebording aangepast of vernieuwd. Daarom zijn in dit MIP-OR 2018-2021 € 40.000 per jaar opgenomen. Dit betreft een tijdelijke verhoging. Na dit MIP-OR is het budget van normaliter € 10.000 per jaar weer toereikend.

Verkeerslichten hebben een levensduur van 30 jaar en de bijbehorende schakelkasten 15 jaar. In dit MIP-OR worden geen gelden gereserveerd voor die vervanging om oneigenlijke beslaglegging van gelden te voorkomen. Bij benodigde vervanging in de toekomst zal in voorkomende situaties een separaat budget worden aangevraagd.

Advies

Openbare verlichting en verkeerslichten zijn belangrijke pijlers voor zowel de verkeersveiligheid als de sociale veiligheid. De ontwikkeling in de openbare verlichting gaat momenteel snel en biedt kansen voor besparingen. Inzet van middelen uit Palet dragen bij aan een meer duurzame inrichting van de openbare ruimte en het inhalen van achterstand in vervanging.

5 Wegbeheer

5.1 Evaluatie

In het MIP-OR 2011-2014 zijn forse bezuinigingen doorgevoerd. Gedurende de looptijd van het beleidsplan zijn, mede op last van de raad, bezuinigingen doorgevoerd. Het budget voor onderhoud is teruggebracht van € 561.000 naar € 510.000.

Op het budget voor vervanging zijn in 2013 en 2014 structurele bezuinigingen doorgevoerd van tweemaal € 100.000. Daardoor is het budget afgenomen tot € 400.000. Daarvan is € 200.000 beschikbaar voor de kapitaalsdienst en € 200.000 in de gewone (exploitatie)dienst.

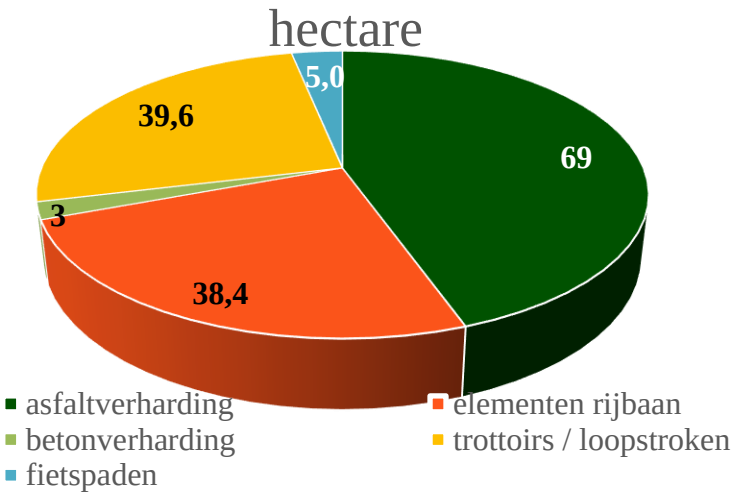
In het verleden was er vaak sprake van “externe financiering”. Bij herontwikkeling en bouwplannen was budget opgenomen voor vervanging van wegen. Met behulp van gelden uit het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) en het herstructureringsfonds werd de helft van de vervanging van wegen gefinancierd. Daardoor kon de vervanging van de wegen met een beperkt budget worden uitgevoerd.

Uit de resultaatsbestemming van de programmarekening 2015 is voor de inventarisatie van de areaalgegevens van de wegen eenmalig € 50.000 ter beschikking gesteld.

5.2 Areaal

In Brunssum is 141 km wegverharding aanwezig, samen goed voor een oppervlak van 155 ha.

De wegverharding is in verschillende typen aanwezig: op de rijbanen in asfalt, elementen en een klein deel in beton. Daarnaast zijn er trottoirs, loopstroken en fietspaden. In afbeelding 5.1 is de verdeling per type in hectares weergegeven. Het blijkt dat het grootste aandeel verharding bestaat uit asfaltverharding. De elementenverharding op de rijbanen en het totaal aan trottoirs en loopstroken heeft een vergelijkbare omvang.

Afbeelding 5.1: Verdeling typen verharding

5.3 Beleid

Wettelijke regelgeving

Het is erg belangrijk voor de verkeersveiligheid dat wegen goed en begrijpelijk zijn ingericht. Daarom zijn bepaalde zaken die met wegontwerp en wegbeheer te maken hebben vastgelegd in wetten. Daarnaast heeft een wegontwerper te maken met normering en richtlijnen.

De wegontwerper heeft onder meer te maken met de Wegenverkeerswet 1994, het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens (RVV 1990) en het Besluit Administratieve Bepalingen inzake het Wegverkeer (BABW). In de Uitvoeringsvoorschriften BABW zijn de regels van het BABW uitgewerkt. Ook de Wet milieubeheer, de Algemene wet bestuursrecht en de Regeling verkeerslichten bevatten wetten en regels die een rol spelen bij wegontwerp en wegbeheer. Een wegontwerper mag in principe niet afwijken van wetgeving en vastgestelde normen. Het Handboek verkeerswetgeving biedt een praktisch overzicht van relevante wet- en regelgeving voor ontwerper en beheerder.

Juridisch gezien is de Wegenverkeerswet belangrijk, omdat deze wet de gemeenten als verantwoordelijk wegbeheerder aanstelt ten aanzien van de doorstroming van het verkeer, de leefbaarheid langs de lokale wegen en de verkeersveiligheid.

Het Besluit Begroting en Verantwoording d.d. 1 april 2016 schrijft voor dat uitgaven voor reconstructies vanaf 2017 dienen te worden geactiveerd. De consequentie voor dit MIP-OR is dat de kapitaalslasten die er voorheen niet waren, ten laste komen van de algemene middelen.

Ten opzichte van het voorgaande MIP-OR is nu chemische onkruidbestrijding op verhardingen in Nederland bij wet verboden. Alternatieven om het onkruid te bestrijden zijn duurder en leveren een matig resultaat. In dit MIP-OR is gerekend met mechanische onkruidbestrijding op verhardingen. Bovendien is het onzeker of daarmee op dit punt kwaliteitsniveau B kan worden gehandhaafd.

Vastgesteld gemeentelijk beleid

De Raad heeft het Wegbeheerplan 2010 vastgesteld. Dit plan is gebaseerd op de normering van de CROW.

De CROW hanteert voor de levensduur van wegen een periode van gemiddeld 40 jaar. Ook in Brunssum blijkt dat de wegconstructie gemiddeld 40 jaar lang meegaat, voordat vervanging nodig is. Dat blijkt uit de weginspecties die periodiek worden uitgevoerd.

Strategische visie 2025 en coalitieakkoord 2014-2018

In 2025 is een uitstekende bereikbaarheid van de grote diversiteit aan voorzieningen binnen geheel Parkstad voor onze inwoners gerealiseerd. Prima wegen en fietsroutes, goed openbaar vervoer en een optimale digitale snelweg bieden de infrastructuur die hiervoor nodig is. Zij maken immers de verbinding met de hele regio mogelijk. Het wegennet binnen de gemeente wordt daarmee ontlast, hetgeen bijdraagt aan een prettige leefomgeving.

De gemeente wil de vruchtbare wijkgerichte samenwerking met burgers en professionele instellingen voortzetten.

5.4 Maatregelen

Bij het wegbeheer geldt dat 50% van de vervangingen bestaat uit autonome vervanging van de wegen. De andere 50% komt voort uit benodigde rioolvervanging. In dit geval wordt 2/3 van de kosten betaald uit het rioolbeheer als herstel van de weg boven de rioolsleuf. Het resterende 1/3 deel wordt betaald uit het wegbeheer. Dat is gebruikelijk en wordt ook door de provincie geaccepteerd.

Het budget voor het wegbeheer is de afgelopen jaren flink gekort. Het is daarom voor de wegbeheerder noodzakelijk om zoveel mogelijk aan te haken bij integrale projecten in de openbare ruimte. De wijkgerichte aanpak in de gemeente Brunssum is een ideale invulling om werk-met-werk te maken. Met deze integrale aanpak worden werkzaamheden aan wegen, riolering en groen efficiënt in één keer, gezamenlijk uitgevoerd. Door al bij het ontwerp rekening te houden met de beheeraspecten ontstaat een optimaal proces van ontwerp, aanleg tot en met gebruik. Daardoor kan met beperkte middelen toch een behoorlijk beheer worden gevoerd.

Het blijkt dat winterschade bepalend is voor de onderhoudsmaatregelen die in een jaar moeten worden getroffen. Afwisseling van vorst en dooi leiden tot extra schadebeelden die onderhoud behoeven.

Tegelijkertijd ziet de wegbeheerder de kosten voor onkruidbestrijding onder de huidige (nieuwe wetgeving) stijgen, terwijl het verbod op chemische onkruidbestrijding op verhardingen het kwaliteitsniveau onder druk zet.

In de gemeente Brunssum zijn 58 abri's aanwezig. Het beheer van de abri's wordt volledig gefinancierd uit de opbrengst van de reclamegelden. In het MIP-OR 2018-2021 is er vanuit gegaan dat deze situatie zo gehandhaafd blijft.

Gladheidsbestrijding *is weersafhankelijk. Vanwege de onvoorspelbare fluctuatie van het benodigde budget houden we de gladheidsbestrijding buiten de scope van het MIP-OR-2018-2021.*

Een positief aspect voor het wegbeheer was dat de vervangingswerken al enige jaren niet meer werden gekapitaliseerd. Er was daarom jaarlijks vrijval van kapitaalslasten die als nodige aanvulling op het budget van het wegbeheer beschikbaar kwamen. Vanaf 2017 mag dit niet meer en zullen de kosten weer toenemen. In hoofdstuk 9 is hier een rekenvoorbeeld van gegeven.

Bij toekomstige vervangingen, dient een kritische afweging te worden gemaakt bij het ontwerp ten aanzien van vormgeving en materialisatie. Besparingen zijn mogelijk door bijvoorbeeld te brede wegen en trottoirs gedeeltelijk in te richten als grasberm. Aanleg van groen is voordeliger dan nieuwe verharding en bijbehorende fundering. Bovendien kan de beeldkwaliteit door extra groen worden versterkt.

Advies:
Zet budget in om de wegen te beheren op kwaliteitsniveau B. Dat komt ten goede aan de verkeersveiligheid en is kostenefficiënt. Bij een lager niveau treedt kapitaalsvernietiging op, doordat de levensduur van de wegen sterk terug loopt.

6 Rioolbeheer

6.1 Evaluatie

De realisatie van de basisinspanning en kaderrichtlijn water (KRW) hebben centraal gestaan in rioleringsprogramma van het MIP-OR 2011-2014. Zowel de bassinspanning als de KRW richten zich op kwaliteitsverbetering van het oppervlaktewater. Daar is invulling aan gegeven door de sanering van overstorten, de aanleg van bergbezinkbassins en buffers.

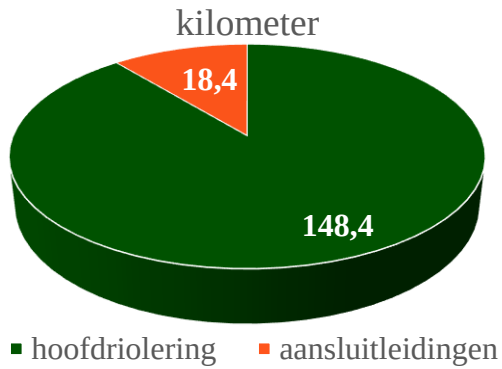
Daarnaast zijn in Brunssum rioolvervangingen uitgevoerd, meestal als onderdeel van de wijkgerichte aanpak.

De uitgaven van de gemeente Brunssum voor de rioleringszorg zijn de afgelopen jaren stabiel gebleken. Er zijn een aantal kostbare voorzieningen aangelegd waarmee Brunssum de rioleringszorg op orde heeft gebracht.

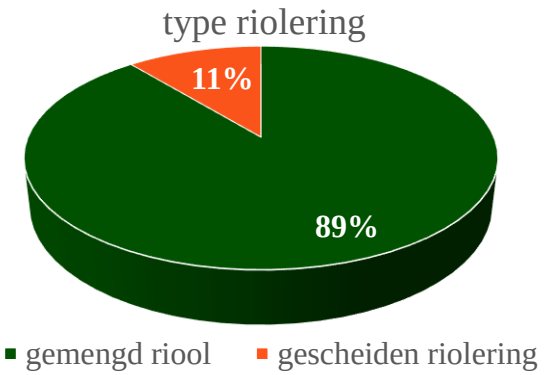
6.2 Areaal

In de gemeente Brunssum ligt 166 km riolering. Het grootste deel hiervan is hoofdriolering. Een kleiner deel bestaat uit aansluitleidingen van gebouwen en kolken.

De hoofdriolering in de gemeente Brunssum bestaat voornamelijk uit gemengde riolering. Daarin wordt zowel vuilwater als regenwater opgevangen en afgevoerd. Gescheiden riolering voert ofwel vuilwater af, ofwel schoon regenwater.

Figuur 6.1: Lengte riolering

Figuur 6.2: Verschillende typen riolering

Sinds 2002 wordt er in principe alleen nog maar zogenaamde ‘gescheiden’ riolering aangelegd waarin alleen vuilwater of alleen regenwater wordt afgevoerd. Het regenwater wordt waar mogelijk geïnfiltreerd in de bodem of het stroomt weg via beekjes. Dat heet afkoppelen. Het regenwater dat eerst samen met het vuilwater naar de rioolwaterzuivering werd afgevoerd, wordt nu afgekoppeld, geborgen en geknepen afgevoerd en naar het grondwater of oppervlaktewater gebracht. Als dit niet mogelijk is wordt het geknepen afgevoerd naar de riolering. Het doel is om wateroverlast te voorkomen en beken en oppervlaktewater schoner te krijgen.

6.3 Beleid

Wettelijke regelgeving

De Wet milieubeheer schrijft op grond van artikel 4.22 voor dat de gemeenteraad, telkens voor een daarbij vast te stellen periode, een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) vaststelt. In het GRP wordt aangegeven waar welke voorzieningen (gescheiden stelsel, gemengd stelsel of anderszins) zijn gerealiseerd of in de planperiode worden gerealiseerd. Met de Wet gemeentelijke watertaken dienen gemeenten in hun GRP ook expliciet aandacht te besteden aan de zorgplichten voor grondwater en hemelwater. Tegenwoordig is daarom sprake van een ‘Verbreed’ GRP ofwel VGRP.

Riolering is van economisch nut in tegenstelling tot de wegen die van maatschappelijk nut zijn. Op grond van de Besluit Begrotingen en Verantwoording is het daarom bij riolering niet nodig om kapitaalswerken te activeren.

Vastgesteld gemeentelijk beleid

Het beleid voor de riolering is beschreven in het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (VGRP) 2015-2019. Er is sprake van een ‘verbreed’ plan omdat naast de riolering ook het stedelijk water en grondwater onderdeel uitmaakt van het plan.

De gemeente Brunssum zet met haar beleid in op een robuust watersysteem: Het afvalwater wordt ter bescherming van de leefomgeving gezuiverd. Voor de verwerking van steeds extremere neerslag wordt de regenwaterstructuur verder uitgebreid. De speerpunten uit het VGRP 2015-2019 richten zich derhalve op:

- Jaarlijkse afstemming van rioolvervanging met andere werkzaamheden. Daardoor kunnen deze werkzaamheden kosten efficiënt worden uitgevoerd met minimale overlast voor de burger.
- Aanpak van de klimaatsverandering door afkoppelen van verharde oppervlakken en robuust inrichten van de openbare ruimte.
- Samenwerking in de regio Parkstad krijgt vorm in 13 gezamenlijke onderzoeken om de rioleringszorg beter en kostenefficiënter te kunnen uitvoeren. Deze onderzoeken komen voort uit de samenwerking waarbinnen ook het VGRP is opgesteld.
- Tevens wordt nagegaan of de waterketen breder moet worden bekeken. Hiertoe vindt er intergemeentelijk overleg plaats door de gehele provincie

Strategische visie 2025 en coalitieakkoord 2014-2018

Het vergroten van de zelfredzaamheid van onze inwoners en een focus op de eigen verantwoordelijkheid van onze burgers is een belangrijk thema. Tegelijkertijd vervult de gemeente een voorbeeldfunctie door het op duurzame wijze ontwikkelen van woningen en werkgelegenheid en het benutten van groene energie. Dat stimuleert duurzaam gedrag bij inwoners en bedrijven. Deze aspecten kunnen worden doorvertaald naar een meer actieve houding en verantwoordelijkheid bij de particulier om het hemelwater van het eigen perceel waar mogelijk te bergen en verwerken.

De gemeente Brunssum wilt de vruchtbare wijkgerichte samenwerking met burgers en professionele instellingen voortzetten.

6.4 Maatregelen

De riolering in Brunssum gaat gemiddeld 80 jaar mee. Dit is Parkstad-breed onderzocht en bepaald. Dat betekent dat gemiddeld ieder jaar 2 kilometer hoofdriolering dient te worden vervangen of gerelined. Relinen is een techniek waarbij de bestaande buis wordt voorzien van een ‘kous’, zodat de buis weer als nieuw functioneert.

Het aantal te vervangen kilometers riolering zal per jaar fluctueren en hangt samen met het aanlegjaar en het gebruik. Perioden waarin veel riolering is aangelegd, leiden tot een piek in de vervanging. Door periodieke inspectie van de riolering, houdt de gemeente Brunssum de toestand van de riolering goed in de gaten om tijdig tot maatregelen over te gaan. Zo borgt de gemeente het kwaliteitsniveau van de riolering.

Uit de inspecties en meldingen volgen reparaties, reliningen, deelreliningen en vervanging van riolering. Verder worden de kolken regelmatig gereinigd zodat het regenwater goed van de weg kan worden afgevoerd naar het riool.

Gezamenlijke studies in Parkstad-verband naar optimalisatie van rioolbeheer moeten de komende jaren tot vernieuwde inzichten leiden en een efficiëntere beheermethode.

Bij de herinrichting van de openbare ruimte, de wijkgerichte aanpak, zijn er vaak kansen aanwezig om de inrichting af te stemmen op de steeds extreme weersomstandigheden als gevolg van de klimaatsverandering. Beperkte ingrepen hebben zo een groot positief effect in de bestrijding van wateroverlast.

Advies

Bij herinrichtingen reageert de gemeente Brunssum alert op kansen om de steeds extremer wordende weersomstandigheden op te vangen. Afkoppelen van verharde oppervlakken, infiltratie van regenwater en een robuuste inrichting van de openbare ruimte zijn hiervoor geëigende middelen.

7 Groenbeheer

7.1 Evaluatie

Het groenbeheer heeft in het MIP-OR 2011-2014 behoorlijk onder druk gestaan. Er zijn bezuinigingen doorgevoerd en daarbij is ervoor gekozen dat het bosplantsoen naar onderhoudsniveau D is teruggebracht. Overige groenvoorzieningen worden op niveau B onderhouden.

In de begroting 2017 is er eenmalig een extra budget ter beschikking gesteld dat is geoormerkt op bloemrijk bermbeheer.

Uit de resultaatsbestemming van de programmarekening 2015 is voor de inventarisatie van de areaalgegevens van het groen eenmalig € 50.000 ter beschikking gesteld.

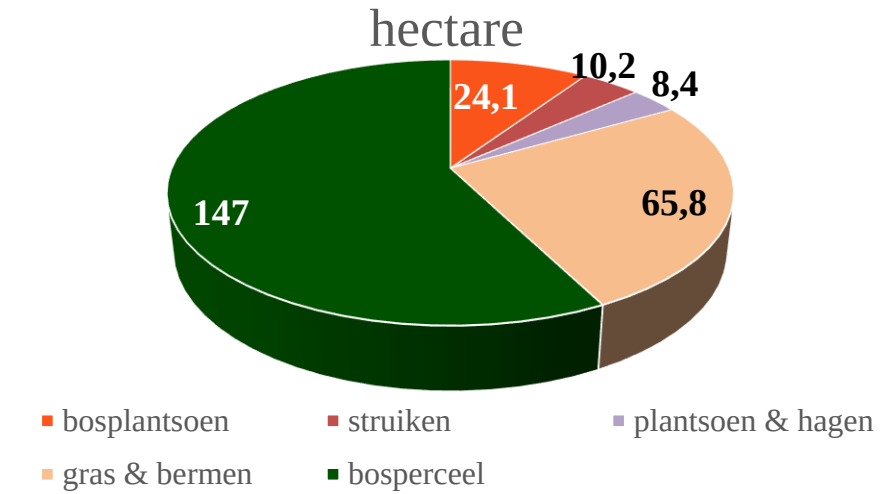
7.2 Areaal

Het areaal aan groenvoorzieningen bestaat uit 10.400 structuurbomen en ‘stedelijk groen’ met 106 ha.

Sportvelden behoren niet tot de scope van het MIP-OR. Het beheer van deze velden wordt verzorgd door de afdeling ‘Ruimtelijke ontwikkelingen en vastgoed’.

In dit MIP-OR 2018-2021 zijn voor het eerst wel meegenomen de bospercelen met 147 ha. Dat is inclusief bijvoorbeeld het schutterspark ‘extensief’. Ook het beheer van de begraafplaats is toegevoegd. Het totale oppervlak hiervan bedraagt 3 hectare.

De onderverdeling van het totale areaal aan groen is in figuur 7.1 weergegeven en bedraagt in dit MIP-OR 2018-2021 256 ha.

Figuur 7.1: Verdeling typen groen

7.3 Beleid

Wettelijke regelgeving

Er bestaat geen nationale wetgeving voor het groenbeheer.

Vastgesteld gemeentelijk beleid

Het Groenstructuurplan dateert van 1993 met een actualisatie in 2003. Bij vaststelling van het MIP-OR 2011-2014 is beleid bepaald voor het beheer op niveau B en voor bosplantsoen op niveau D.

Het geactualiseerde Groenbeheerplan dateert van 2003. In aanvulling daarop zijn meerdere quick-scans uitgevoerd. De meest recente Quick-scan Groenbeheer dateert van 2015.

Strategische visie 2025 en coalitieakkoord 2014-2018

Handhaving en verbetering van de kwaliteit van het vele groen in en om de gemeente.

De gemeente wil de vruchtbare wijkgerichte samenwerking met burgers en professionele instellingen voortzetten.

Bij de inrichting van de openbare ruimte kan door nauwe samenwerking van gemeente, burgers, bedrijven en andere belanghebbenden een meerwaarde gerealiseerd worden, voornamelijk op sociaal-maatschappelijk vlak.

7.4 Maatregelen

De groenbeheerder staat voor de uitdaging om het hoge ambitieniveau dat volgt uit de strategische visie en het coalitieakkoord te realiseren.

In verband met aansprakelijkheid is het nodig dat bomen periodiek worden geïnspecteerd. Takken of bomen die een risico voor de veiligheid vormen worden vervolgens verwijderd.

Bij reconstructies en wijkgerichte aanpak zou omvorming een kans kunnen zijn om de beheerkosten te beperken met behoud van de kwaliteit van het groen. Denk hierbij aan het vervangen van plantsoen door gazon. Een goed onderhouden gazon heeft een betere uitstraling dan een plantsoen.

Omvorming als bezuinigingsmaatregel blijkt echter niet effectief. Dat komt doordat de investering voor omvorming een hele lange terugverdientijd heeft.

Advies

1. De gemeente Brunssum is trots op haar groen. In de strategische visie wordt een hoge ambitie uitgesproken. Om deze ambitie waar te maken, moet het groen op minimaal B worden onderhouden.

2.Omvorming van plantsoenen is geen effectief middelmiddel om met minder budget het gewenste niveau te blijven leveren. Dit leidt bovendien tot minder werk voor mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt.

Het advies is om niet om te vormen.

8 Overige voorzieningen

In dit hoofdstuk komen een aantal voorzieningen aan bod die voor het eerst zijn opgenomen in het MIP-OR en niet toe te delen zijn aan de voorgaande vakdisciplines. Het gaat om speeltoestellen, kunstobjecten en civiele kunstwerken. Ook worden hier separaat de beleids- en beheerplannen genoemd, omdat deze plannen de grondslag vormen voor het MIP-OR.

8.1 Speeltoestellen

In de gemeente Brunssum zijn 196 stuks speeltoestellen aanwezig. De toestellen worden jaarlijks geïnspecteerd. Om de veiligheid van de toestellen te garanderen worden jaarlijks onderhoudsmaatregelen uitgevoerd. De levensduur van een toestel is gemiddeld 15 jaar. Dit betreft toestellen die in de openbare ruimte staan. De Speeltuinen zijn autonoom en worden niet meegenomen in dit MIP-OR.

In huidige begroting van 2017 is geen budget voorzien voor vervanging. Er zijn in Brunssum relatief veel speelplekken. In het huidig gehanteerde beleid worden kapotte speeltoestellen niet meer vervangen.. Vervanging is soms toch mogelijk door een aanvraag in te dienen bij het wijkteam. Hier wordt dan een afweging gemaakt of budget uit de wijk ter beschikking wordt gesteld.

8.2 Kunstobjecten

Kunstobjecten zijn er in vele vormen, grootte en materialen. Dat maakt het beheer niet altijd eenvoudig. Er zijn in de openbare buitenruimte kunstobjecten van kunstenaars. Deze worden in principe nooit vervangen. Daarnaast zijn er kunstobjecten zoals een fontein of cascade. Deze hebben een functie en worden wel vervangen.

8.3 Civieltechnische kunstwerken

De civieltechnische kunstwerken in de gemeente Brunssum zijn gevarieerd: van een kleine voetgangersbrug tot de nieuwe brug in de Ganzepool of de tunnel bij de golfbaan. Bij de bruggen is een belangrijk onderscheid te maken in houten constructies en betonnen constructies. Het materiaal is bepalend voor de onderhoudsmaatregelen en de levensduur: 35 c.q. 80 jaar.

In de gemeente Brunssum zijn 15 civieltechnische kunstwerken in beheer. De maatregelen voor het onderhoud zijn divers. Denk aan het verwijderen van graffiti om beeldkwaliteit te behouden, het vervangen van voegen in een brugdek of het onderhoud aan leuningen, wapening en landhoofden.

Civieltechnische kunstwerken (bruggen) hebben een levensduur van 35 c.q. 80 jaar. In dit MIP-OR worden geen gelden gereserveerd voor die vervanging om oneigenlijke beslaglegging van gelden te voorkomen. De eerste vervanging met significante kosten is voorzien, ruim na de looptijd van dit MIP-OR (na 2030).

Bij benodigde vervanging in de toekomst wordt de gemeenteraad gevraagd om separaat budget toe te voegen aan het dan lopende MIP-OR. Het principe dat hier wordt gehanteerd is dat de generatie die profijt heeft van de voorziening ook de lasten hiervoor draagt. Het is dan logisch dat vervangingskosten in de toekomst worden opgebracht door de generatie die dan leeft.

8.4 Beleids- en beheerplannen

Beleidsplannen beschrijven het beleid dat door de gemeente Brunssum wordt gevoerd op de verschillende beleidsvelden (wegen, groen, riolering, verkeersveiligheid en openbare verlichting & verkeerslichten). Dit beleid wordt door de gemeenteraad bepaald en vastgesteld.

De beheersplannen zijn het instrument voor de ambtelijke organisatie om het beleid tot uitvoering te brengen.

Samen vormen de beleids- en beheerplannen de pijlers die ten grondslag liggen aan ieder MIP-OR.

9 Financieel

9.1 Uitgangspunten

In dit MIP-OR 2018-2021 zijn een aantal uitgangspunten gehanteerd die hier worden toegelicht.

Areaal	Dit zijn de basisgegevens voor de bepaling van de budgetten: oppervlakken, lengtes en aantallen.
Kwaliteitsniveau	De benodigde budgetten voor dit MIP-OR zijn berekend op basis van kwaliteitsniveau B.
Prijspeil	De kosten zijn bepaald met de meest actuele prijzen uit 2017. Het prijspeil is dus 2017.
Indexering	Indexering is nodig om budgetten te corrigeren naar de actuele situatie. Gebruikelijk is om jaarlijks de budgetten met het indexatiecijfer te bewerken. Dit is gedaan bij de budgetten die zijn begroot voor 2017. De bedragen in de begroting 2017 zijn nog gebaseerd op prijspeil 2010.
Abri's & reclamezuilen	De opbrengsten van de abri's en reclamezuilen dekken de onderhoudskosten volledig.
Bedragen	Alle bedragen zijn ***per jaar*** tenzij anders aangegeven.

9.2 Raadsbesluiten

De afgelopen jaren zijn door de gemeenteraad van Brunssum besluiten genomen over de budgetten aangaande het beheer van de openbare ruimte. Hier volgt een overzicht van die besluiten voor zover die de looptijd van het MIP-OR 2018-2021 raken.

Taakstelling

De gemeenteraad heeft besloten tot de volgende taakstellingen:

- Per 1 januari 2017 wordt op de begroting van het MIP-OR € 150.000 structureel gekort.
- Per 1 januari 2019 wordt op de begroting van het rioolbeheer binnen het MIP-OR € 110.000 structureel gekort.

Wegbeheer

Binnen de planperiode van dit MIP-OR 2018-2021 is een aantal hoofdwegen toe aan groot onderhoud. Het moment van uitvoering hangt evenwel nauw samen met de aanleg van de BPL. Vanaf 2014 wordt echter € 46.000,- bezuinigd op het budget voor onderhoud van wegen. De reden hiervoor is dat BPL dan in gebruik zou worden genomen. De verkeersintensiteit op de wegen neemt hierdoor af. Zo is de verwachting van de gemeente Brunssum. De gemeenteraad heeft besloten dat hierdoor het onderhoudsbudget omlaag kan. Tot in 2016 is deze bezuiniging via de programmarapportage steeds ongedaan gemaakt, omdat de BPL volgens planning pas in 2018 in gebruik wordt genomen .

Groenbeheer

De gemeenteraad voegt een budget van € 40.000,- toe om de bloem- en kruidenrijkere groengebieden van Brunssum in vier jaar tijd aantrekkelijker te maken. Dit komt neer op een jaarlijkse investering van € 10.000 ingaande per 2017.

9.3 Uitvoeringsprogramma 2018-2021

In figuur 9.1 zijn de budgetten gegeven die volgen uit de kostenberekening met het geactualiseerde areaal, nieuwe objecten en op basis van kwaliteitsniveau B. Ter vergelijking staan in de derde kolom de budgetten uit de begroting van 2017. Omdat deze bedragen na 2010 niet zijn geïndexeerd, is de vierde kolom mét indexatie toegevoegd.

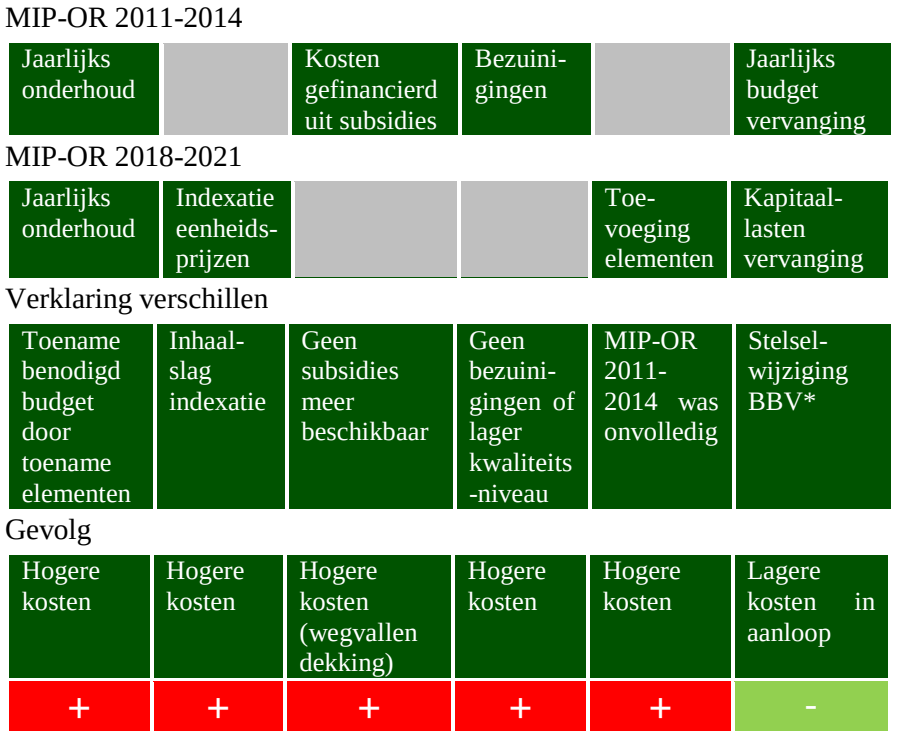
	2018 – 2021	2017, begroot	2017,begroot + indexatie
Verkeersveiligheid	€ 235	€ 225	€ 247
Openbare verlichting	€ 589	€ 484	€ 531
Wegbeheer	€ 1.380	€ 1.127	€ 1.248
Rioolbeheer	€ 1.481	€ 1.254	€ 1.373
Groenbeheer	€ 1.321	€ 997	€ 1.092
Speeltoestellen	€ 16	€ 16	€ 17
Kunstobjecten	€ 40	€ 10	€ 11
Civ.techn. kunstwerken	€ 40	-	-
Beleids-/beheerplannen	€ 30	-	-
SUBTOTAAL	€ 5.131	€ 4.112	€ 4.518
Verhoging rioolrecht	- € 292*		
TOTAAL	€ 4.839	€ 4.112	€ 4.518

Figuur 9.1: Jaarlijkse budgetten (bedragen maal 1.000)

** Rioolrecht is gecompartimenteerd. Daarom moet de toename van het benodigde budget (van begroting 2017 naar MIP-OR 2018-2021) opgevangen worden door verhoging van de heffing rioolrecht. Bedrag inclusief BTW-overdekking.*

Met deze budgetten zorgt de beheerder ervoor dat de beeldkwaliteit van de openbare ruimte van de gemeente Brunssum op het gewenste niveau wordt gehouden. Dat niveau is kwaliteit B.

In vergelijking met het budget uit het voorgaande MIP-OR 2011-2014 zijn er zes belangrijke verschillen (zie figuur 9.2) die een ogenschijnlijke verhoging verklaren van € 1.019.000 ten opzicht van de begroting van 2017. Daarvan komt € 292.000 ten laste van het rioolcompartiment.

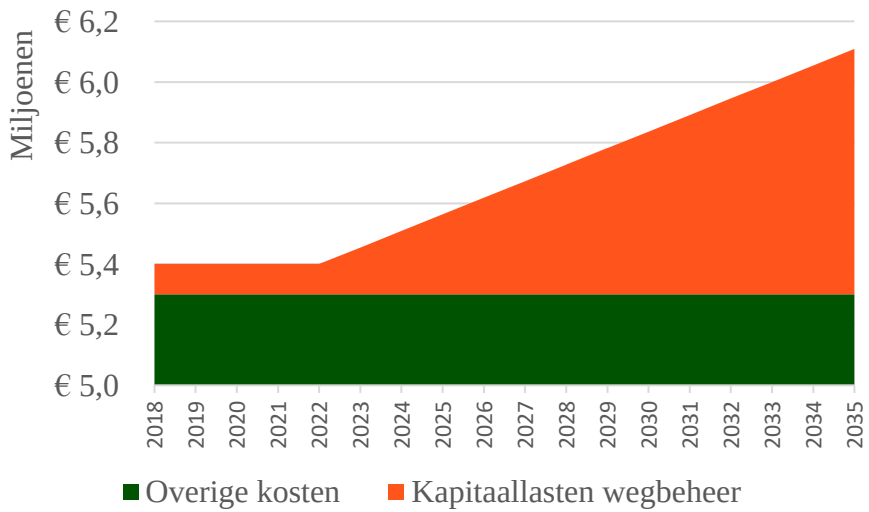

Figuur 9.2: Verschillen MIP-OR 2011-2014 en MIP-OR 2018-2021

Betreft component die niet in beide MIP's voorkomen.

* BBV: Besluit Bekostiging en Verantwoording.

Met ingang van 1 januari 2017 heeft er een wijziging van het besluit begroting en verantwoording plaatsgevonden. Vanaf dat moment dienen investeringen met een maatschappelijk nut, zijnde investeringen in de openbare ruimte zoals wegen, bruggen en verkeersregelinstallaties, verplicht te worden geactiveerd. Door het hanteren van een andere methode bij het activeren van investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut, ontstaat er in de eerste jaren extra begrotingsruimte. Daarbij moet u zich wel realiseren dat deze extra ruimte (die tot uiting komt in een beter resultaat op de exploitatie) gepaard gaat met een verhoging van de afschrijvingen in de komende jaren. In figuur 9.3 is dit weergegeven

Figuur 9.3 Ontwikkeling kapitaallasten wegbeheer 2018-2040

9.4 Opties

Een tweetal opties zijn doorgerekend waarbij aanpassing van de beeldkwaliteit uitgangspunt is.

1. Winkelcentra worden met deze optie in de toekomst beheerd op kwaliteitsniveau A in plaats van B. Dat betekent onder andere hogere frequenties voor reiniging, meer onderhoud aan de groenvoorzieningen en meer aandacht voor het straatwerk.
   Extra kosten: € 118.179 per jaar.

2. De openbare ruimte wordt in de toekomst beheerd op kwaliteitsniveau C in plaats van B. Er wordt minder onderhoud gepleegd. Voor een aantal elementen is dit mogelijk, terwijl dat voor andere elementen niet mogelijk is.

   Het beheren van het gazon op kwaliteitsniveau C in plaats van B levert geen besparing op de beheerkosten. De besparing zou moeten komen van het minder vaak maaien. Het voordeel hiervan gaat verloren doordat bij minder maaibeurten het maaisel niet kan blijven liggen. De afvoerkosten van het maaisel zijn vervolgens hoger dan de besparing op de maaibeurten. Bovendien zal minder maaien een verwaarloosde indruk geven op de openbare ruimte.

Kapitaalvernietiging wegen
In zijn algemeenheid kan zelfs worden gesteld dat uit een verlaging naar kwaliteitsniveau C een verhoogd risico volgt op vervroegde vervanging, met name bij wegen. Het kostenvoordeel op de korte termijn leidt tot vernietiging van kapitaalgoed. De herstelkosten bedragen vervolgens een veelvoud van de besparingen op de korte termijn. Uitblijven van noodzakelijke vervanging heeft bovendien een nadelig effect op de verkeersveiligheid en aansprakelijkheden.

Voor de korte termijn is een besparing berekend.
Besparing: € 294.870 per jaar.

Samengevat:
Beheer op kwaliteitsniveau C in plaats van B is zeer risicovol en leidt na enkele jaren tot stijging van kosten tot boven het huidige kostenniveau B.

9.5 Verantwoording

In samenspraak is bij de opzet van MIP-OR 2018-2021 er voor gekozen dat uw gemeenteraad het gewenste niveau voor de beeldkwaliteit bepaalt en het daarvoor benodigde budget ter beschikking stelt. Uw ambtelijke organisatie zorgt ervoor dat uw ambitie wordt ingevuld. Er zijn een aantal momenten waarop verantwoording over die uitvoering aan uw gemeenteraad wordt afgelegd:

- Programmarekening: in de programmarekening ziet u welke middelen zijn besteed en welke maatregelen daarvoor zijn uitgevoerd. Deze programmarekening is een financiële verantwoording, die u kunt spiegelen aan de beschikbaar gestelde budgetten.

- Beheer- en veiligheidsschouw: dit is een halfjaarlijks ‘veldbezoek’ waarbij uw gemeenteraad wordt uitgenodigd om samen met de beheerder een locatie te bezoeken. Vervolgens beoordeelt u samen of het gewenste niveau van de beeldkwaliteit hier in stand is gehouden. Daarbij worden de formulieren beheer- en veiligheidsschouw uit de bijlage gebruikt. Zo controleert uw gemeenteraad op praktische wijze of de gewenste invulling wordt gegeven aan het ambitieniveau ten aanzien van de openbare ruimte.

Bijlage 1 Formulieren beheer- en veiligheidsschouw

Opnameformulier

Gemeente Brunssum

Opnamepunt 1:	Opnamepunt 2:	Opnamepunt 3:
Datum:	Datum:	Datum:
Opnemer:	Opnemer:	Opnemer:

		A+	A	B	C	D	nvt	opmerkingen	A+	A	B	C	D	nvt	opmerkingen	A+	A	B	C	D	nvt	opmerkingen
	eerste algemene indruk kwaliteit openbare ruimte																					
VERHARDING																						
05	staat gesloten verharding																					
06	staat klinkerverharding																					
07	staat tegelverharding																					
08	staat halfverharding																					
09	schade aan verharding door wortels																					
10	staat markering																					
INRITTEN																						
11	randschade elementenverharding																					
12	randschade gesloten verharding																					
13	dwarsonvlakheid elementenverharding																					
14	dwarsonvlakheid gesloten verharding																					
REINIGING																						
15	zwerfvuil op verharding																					
16	onkruid op verharding																					
17	aanpakbiljetten en graffiti op meubilair																					
18	hondenuitwerpselen																					
19	vuil in groen																					
VERKEERSMEUBILAIR																						
20	staat en scheefstand paaltjes																					
21	staat en scheefstand lichtmasten																					
22	staat en scheefstand verkeers- en overige borden																					
23	onkruid en vuil rondom obstakels																					
24	staat papierbakken																					
25	staat hekken en geleide elementen																					
GROEN																						
26	staat boom																					
27	onkruid in beplanting																					
28	staat beplanting - kale plekken heesters																					
29	staat beplanting - snoeitoestand																					
30	staat hagen - snoeitoestand																					
31	zwerfvuil in groen																					
32	staat gazons - graskanten langs verharding en plantvakken																					
33	staat gazons - kale plekken																					
WATER																						
34	drijfvuil water																					
35	onderhoudstoestand wadi/greppel																					
BERMEN																						
36	bermen hoogteligging																					
37	bermen beschadiging gras																					
OVERIGEN																						
38	staat zitbank																					
39	staat afvalvoorziening																					
40	vuil rondom afvalvoorziening																					
VEILIGHEID																						
41	privaat groen dat het zicht ontneemt																					
42	opslag privaat groen dat het zicht ontneemt																					
43	groen openbaar gebied dat het zicht ontneemt																					
44	voldoende publieke verlichting																					
45	voldoende private verlichting																					
46	mogelijkheden om het terrein te betreden																					
47	zijn de hekwerken voldoende inbraakwerend																					
48	zijn de toegangspoorten voldoende inbraakwerend																					
49	zijn de ramen, deuren, toegangspoorten gesloten																					
50	zichtbaarheid waardevolle spullen																					
51	staat hang- en sluitwerk																					
52	aanwezigheid beveiligingsmaatregelen																					
53	zijn er sluiproutes aanwezig																					
54	is er sprake van brandgevaar																					
55	voldoende capaciteit bluswatervoorzieningen																					
56	markering/zichtbaarheid brandkranen																					
57	toegankelijkheid gebouwen bij calamiteit																					
TOTAAL AANTAL KEREN GESCOORD																						

AANVULLENDE OPMERKINGEN:		

Actielijst

Betreft schouw locatie:
Opnamedatum:

Onderwerp	Actie	Categorie	Actiehouder

Categorisering acties
0. kwestie behoeft eerst nader onderzoek, voordat maatregelen kunnen worden getroffen
1. maatregelen die op korte termijn in het regulier beheer kunnen worden meegenomen
2. maatregelen waarvoor een interne afweging binnen de gemeente is vereist en die mogelijk een additionele financiering vereisen
3. maatregelen die moeten worden meegenomen in een herstructureringsproject, waarvoor afzonderlijke besluitvorming en financiering is vereist